

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาแนวทางการยกระดับวิชาชีพครู โดยจะวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาของวิชาชีพครู ตลอดจนแนวทางการยกระดับวิชาชีพครูตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพครู

วิธีการที่ใช้ในการศึกษาคือ การประยุกต์เทคนิคการวิจัยแบบเคสฟายกลุ่ม ตัวอย่างเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพครู จำนวน 24 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 3 รอบ รอบแรกเป็นแบบสอบถามปลายเปิดที่ให้ผู้ทรงคุณวุฒิแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระเกี่ยวกับสภาพและปัญหาของวิชาชีพครู ตลอดจนข้อเสนอแนะเกี่ยวกับนโยบาย และมาตรการ อันจะถือเป็นแนวทางการแก้ปัญหาเพื่อยกระดับวิชาชีพครูในอนาคต ต่อจากนั้นจึงนำคำตอบของผู้ทรงคุณวุฒิมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และนำส่วนที่เกี่ยวกับสภาพและปัญหาของวิชาชีพครูนำเสนอเป็นผลการวิเคราะห์ข้อมูลในลักษณะข้อความ พร้อมทั้งแสดงจำนวนความถี่ของคำตอบเฉพาะข้อมูลในส่วนที่เป็นแนวทางการยกระดับวิชาชีพครู ได้นำมาจัดเป็นข้อกระทงเพื่อสร้างเป็นแบบสอบถามรอบที่ 2 ในลักษณะมาตราส่วนประเมินค่า 6 สเตจ จำนวน 76 ข้อ ต่อจากนั้นได้นำคำตอบจากแบบสอบถามรอบที่ 2 มาคำนวณหาค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ แล้วนำมาสร้างแบบสอบถามรอบที่ 3 โดยใช้ข้อความอันเดิมแต่เพิ่มตำแหน่งมัธยฐาน ช่วงพิสัยระหว่างควอไทล์ที่คำนวณได้ พร้อมทั้งตำแหน่งที่ผู้ทรงคุณวุฒิแต่ละท่านตอบในรอบที่ 2 ส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิท่านเดิมได้พิจารณาและทบทวนคำตอบของตนเองอีกครั้งหนึ่งจากคำตอบรอบที่ 3 นี้ ผู้วิจัยจะได้นำมาวิเคราะห์หาค่ามัธยฐาน พิสัยระหว่างควอไทล์ ฐานนิยม และผลต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยม เพื่อศึกษาความคิดเห็นที่สอดคล้องกันของผู้ทรงคุณวุฒิในแต่ละข้อคำถาม แล้วแปลผลการวิเคราะห์ดังกล่าวเป็นความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับแนวทางการยกระดับวิชาชีพครู

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสอบถามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ ปรากฏผล โดยสรุป ดังนี้

1. สภาพปัญหาและแนวทางการยกระดับวิชาชีพครูด้านการผลิตครู

1.1 การคัดเลือกนักศึกษาครู

จากการวิเคราะห์ค่าถ่วงปลายเปิดและแบบสอบถามเทคนิคเคลฟาย พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นสอดคล้องกัน ดังต่อไปนี้

สภาพปัญหา ปริมาณการรับนักศึกษาครูมีจำนวนมากเกินไป
แนวทาง แนวทางที่ควรนำไปปฏิบัติมากที่สุดคือ รัฐควรจัดตั้งหน่วยงานกลางเพื่อทำหน้าที่ประสานงานระหว่างฝ่ายผลิตและฝ่ายใช้ครูรุ่นใหม่ และมีกฎหมายรองรับให้สามารถควบคุมปริมาณและการผลิตครูในแต่ละสาขาวิชาได้

สภาพปัญหา บุคคลที่มีสติปัญญาดีมักไม่สนใจเลือกเรียนครู
แนวทาง แนวทางที่ควรนำไปปฏิบัติมากที่สุดคือ การให้ทุนการศึกษาพร้อมทั้งประกันการมีงานทำ

สภาพปัญหา การคัดเลือกนักศึกษาครูในปัจจุบัน ไม่สามารถคัดเลือกคนที่มีความสนใจ และตั้งใจจริงมาเป็นครูได้
แนวทาง แนวทางที่ควรนำไปปฏิบัติมากที่สุดคือ ให้จังหวัดคัดเลือกคนที่เรียนดี มีความสนใจและมีคุณสมบัติเหมาะสมไปเรียนครูในสถาบันผลิตครูในท้องถิ่นของตน แนวทางที่ควรนำไปปฏิบัติมากที่สุดได้แก่ การคัดเลือกควรเน้นที่ความประพฤติ ทัศนคติ และคุณสมบัติที่เหมาะสมในการเป็นครูมากกว่าเน้นด้านสติปัญญา

สภาพปัญหา เครื่องมือและกระบวนการคัดเลือกนักศึกษาครู ยังขาดประสิทธิภาพ

แนวทาง แนวทางที่ควรนำไปปฏิบัติมากที่สุดคือ การสร้างเครื่องมือวัดบุคลิกภาพ ความถนัด และทัศนคติเพื่อใช้ควบคู่กับการวัดความรู้สามัญและวิชาเอก

สภาพปัญหา ทบวงมหาวิทยาลัยเปิดโอกาสให้นักศึกษาเลือก
อันดับการเข้าศึกษาต่อหลายอันดับมากไป ทำให้ได้นักศึกษาครูที่มีความสามารถต่ำกว่า
สาขาอื่น ๆ

แนวทาง แนวทางที่ควรนำไปปฏิบัติมากที่สุดคือ
ทบวงมหาวิทยาลัยควรมีข้อสอบสำหรับคัดเลือกนักศึกษาครูเพิ่มจากข้อสอบปกติ แนวทาง
ที่ควรนำไปปฏิบัติมาก ได้แก่ ทบวงมหาวิทยาลัยน่าจะพิจารณาปรับเฉพาะผู้ที่เลือกเรียน
คณะครุศาสตร์หรือศึกษาศาสตร์เป็นอันดับ 1 เท่านั้น หรือให้คณะครุศาสตร์และศึกษาศาสตร์
ของมหาวิทยาลัยจัดการสอบคัดเลือกนักศึกษาครูเอง

1.2 สถาบันผลิตครู

จากการวิเคราะห์คำถามปลายเปิดและแบบสอบถามเทคนิคเคลฟาย
พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นสอดคล้องกัน ดังต่อไปนี้

สภาพปัญหา การประสานงานระหว่างสถาบันผลิตครูและหน่วย
งานใช้ครูยังไม่ได้ผลเพียงพอ ทำให้ผลิตนักศึกษาครูได้ไม่ตรงกับความต้องการของหน่วย
งานใช้ครู

แนวทาง แนวทางที่ควรนำไปปฏิบัติมากที่สุดคือ ควรเพิ่มบทบาท
ของสถาบันผลิตครูในด้านการให้บริการทางวิชาการแก่สถานศึกษาในจังหวัด เช่น
ด้านการนิเทศ การผลิตสื่อการสอน ฯลฯ

สภาพปัญหา สถาบันผลิตครูแต่ละแห่งยังประสานงานกันน้อย
เกินไป ทำให้เกิดปัญหาด้านการผลิตซ้ำ ผลิตซ้อน ผลิตเกิน และผลิตขาดในแต่ละ
สาขาวิชา

แนวทาง แนวทางที่ควรนำไปปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ ควรกำหนด
นโยบายเกี่ยวกับสถาบันผลิตครูให้ชัดเจน และมหาวิทยาลัยระบบเปิดควรเลิกผลิตครูขึ้นมา
ใหม่ แต่ให้ทำหน้าที่ด้านการพัฒนาครูประจำการเท่านั้น แนวทางที่ควรนำไปปฏิบัติมาก
ได้แก่ สถาบันผลิตครูควรลดการผลิตนักศึกษาลงเป็นเวลาประมาณ 10 ปี

สภาพปัญหา การกระจายอัตรากำลังและทรัพยากรในสถาบัน
ผลิตครูแต่ละแห่งยังไม่เหมาะสม

แนวทาง แนวทางที่ควรนำไปปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ การกระจาย
อัตรากำลังและทรัพยากรในสถาบันผลิตครูทุกแห่งให้มีมาตรฐานและคุณภาพเท่าเทียมกัน

สภาพปัญหา อาจารย์ผู้สอนในสถาบันผลิตครูขาดประสบการณ์และ
ไม่ค่อยได้มีโอกาสฝึกฝนอบรมเพิ่มเติมเท่าที่ควร

แนวทาง แนวทางที่ควรนำไปปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ ไม่ควร
บรรจุผู้สำเร็จปริญญาตรีใหม่ ๆ เข้าเป็นอาจารย์ในสถาบันผลิตครู แนวทางที่ควรนำไป
ปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ อาจารย์ผู้สอนในสถาบันผลิตครูควรมีประสบการณ์ในโรงเรียนประถม
ศึกษาและมีขุมศึกษาเป็นเวลาไม่ต่ำกว่า 10 ปี

1.3 หลักสูตรและกิจกรรมการผลิตครู

จากการวิเคราะห์คำถามปลายเปิดและแบบสอบถามเทคนิคเคลฟาย
พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นสอดคล้องกัน ดังต่อไปนี้

สภาพปัญหา หลักสูตรปัจจุบันยังค่อนข้างล้าสมัย และไม่สอดคล้อง
กับความต้องการของสังคม

แนวทาง แนวทางที่ควรนำไปปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ หลักสูตร
จะต้องได้มาจากการสำรวจความต้องการและได้ผ่านการทดลองและประเมินมาแล้วก่อน
นำไปใช้ การพัฒนาหลักสูตรให้มีลักษณะบูรณาการ ยืดหยุ่นและเหมาะสมกับการพัฒนา
ประเทศ การเปิดโอกาสให้โรงเรียนประถมและมัธยมศึกษามีส่วนแสดงความคิดเห็นใน
การจัดหลักสูตร

สภาพปัญหา หลักสูตรเน้นพื้นฐานวิชาการมากกว่ากระบวนการ
ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

แนวทาง แนวทางที่ควรนำไปปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ การจัดให้
มีการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูอย่างสม่ำเสมอทุกปี สถาบันผลิตครูควรจะหาทางร่วมมือ
กับโรงเรียนผู้ให้ครูเพื่อวางแผนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาครู

สภาพปัญหา การปลุกฝังค่านิยม จริยธรรม ความรับผิดชอบให้แก่ นักศึกษาคูขี้แห้งน้อยเกินไป

แนวทาง แนวทางที่ควรนำไปปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ การเน้นความสำคัญค่านิยม จริยธรรม ความรับผิดชอบมากกว่าเน้นเนื้อหาวิชาการ

2. สภาพปัญหาและแนวทางการยกระดับวิชาชีพครูด้านการใช้ครู

2.1 การคัดเลือกและสรรหานักศึกษาคู่เข้าสู่วิชาชีพครู

จากการวิเคราะห์คำถามปลายเปิดและแบบสอบถามเทคนิคเคลฟายพบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นสอดคล้องกัน ดังต่อไปนี้

สภาพปัญหา วิธีการคัดเลือกและสรรหานักศึกษาคู่เข้าสู่วิชาชีพครูในปัจจุบันยังไม่เหมาะสม ผู้ที่ไม่เคยเรียนวิชาชีพครูมาก่อนเลยก็สามารถเข้าเป็นครูได้

แนวทาง แนวทางที่ควรนำไปปฏิบัติมากที่สุดคือ การกำหนดให้ผู้ที่จะเป็นครูผ่านการอบรมค่านิยมวิชาชีพครูเสียก่อน

สภาพปัญหา การคัดเลือกมักจะพิจารณาแต่ความรู้ด้านเนื้อหาวิชามากกว่าคุณลักษณะอื่น ๆ ของผู้ที่จะเป็นครู

แนวทาง แนวทางที่ควรนำไปปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ การคัดเลือกและสรรหาควรจะต้องพิจารณาภูมิหลังและผลงานของนักศึกษาคูขี้แห้งที่จะมาเป็นครูประกอบด้วย

สภาพปัญหา เครื่องมือในการคัดเลือกขาดประสิทธิภาพไม่สามารถวัดได้ตรงตามความต้องการของผู้ใช้ครู

แนวทาง แนวทางที่ควรนำไปปฏิบัติมากที่สุดคือ การสร้างเครื่องมือวัดความถนัด บุคลิกภาพ ทักษะ และความสนใจ

2.2 การมอบหมายหน้าที่การงานให้แก่ครู

จากการวิเคราะห์คำถามปลายเปิดและแบบสอบถามเทคนิคเคลฟาย พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นสอดคล้องกัน ดังต่อไปนี้

สภาพปัญหา การกระจายอัตราค่าจ้างครูยังไม่เหมาะสม
แนวทาง แนวทางที่ควรนำไปปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ โยกย้ายครูที่มีอยู่แล้วไปสอนให้ใกล้ชิดส่วนเสมอกันในแต่ละท้องถิ่น

สภาพปัญหา มีการมอบหมายงานในลักษณะดึงครูออกไปทำงานพิเศษภายนอกโรงเรียนอยู่เสมอ

แนวทาง แนวทางที่ควรนำไปปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ ลดงานพิเศษต่าง ๆ ของครูลง เพื่อครูจะได้มีเวลาเตรียมการสอนให้มากยิ่งขึ้น

สภาพปัญหา ผู้บังคับบัญชามอบหมายงานไม่ตรงกับความสามารถของครู

แนวทาง แนวทางที่ควรนำไปปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ ควรออกแบบสอบถามในโรงเรียนเพื่อสำรวจความสามารถและความสนใจของครู เพื่อให้ผู้บังคับบัญชาใช้เป็นข้อมูลประกอบการมอบหมายหน้าที่การงาน

สภาพปัญหา ครูมักไม่ค่อยนำความรู้และวิธีการต่าง ๆ ที่เรียนมาไปใช้เมื่อสอนจริง ๆ

แนวทาง แนวทางที่ควรนำไปปฏิบัติมากที่สุดคือ คัดเลือกครูที่มีความสามารถทางการสอนทำหน้าที่ในการนิเทศครูที่บรรจุใหม่

2.3 ค่าตอบแทนการทำงาน สวัสดิการ และการพัฒนาครู

จากการวิเคราะห์คำถามปลายเปิดและแบบสอบถามเทคนิคเคลฟาย พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นสอดคล้องกัน ดังต่อไปนี้

สภาพปัญหา ครูมักไม่ค่อยมีโอกาสทำงานหรือแลกเปลี่ยน
ประสบการณ์ซึ่งกันและกัน

แนวทาง แนวทางที่ควรนำไปปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ ครูควรได้
มีโอกาสทำงานเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับเพื่อนครูในโรงเรียนอื่น ๆ อย่างน้อยปีละครั้ง

สภาพปัญหา การจัดระบบการขึ้นเงินเดือนครูยังไม่เหมาะสม

แนวทาง แนวทางที่ควรนำไปปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ ปรับปรุงระบบ
การขึ้นเงินเดือนครู โดยพิจารณาให้วิชาชีพครูเป็นหลักสำคัญในการพัฒนาประเทศ

สภาพปัญหา การจัดสวัสดิการให้แก่ครูยังไม่เพียงพอและทั่วถึง
โดยเฉพาะค้ำที่พักอาศัย

แนวทาง แนวทางที่ควรนำไปปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ รัฐควรจัดบ้าน
พักอาศัยให้แก่ครูทุกคนในชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่

3. สภาพปัญหาและแนวทางการยกระดับวิชาชีพครูด้านการควบคุมและส่งเสริม วิชาชีพครู

3.1 การควบคุมมาตรฐานวิชาชีพครู

จากการวิเคราะห์คำถามปลายเปิดและแบบสอบถามเทคนิคเคลฟาย
พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นสอดคล้องกัน ดังต่อไปนี้

สภาพปัญหา ขาดหน่วยงานที่จะทำหน้าที่โดยตรงในการควบคุม
มาตรฐานวิชาชีพครู จึงทำให้ไม่สามารถติดตามและประเมินผลครูอย่างจริงจังได้

แนวทาง แนวทางที่ควรนำไปปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่
ทบวงมหาวิทยาลัยและกระทรวงศึกษาธิการควรร่วมกันเป็นกระทรวงการศึกษาแห่งชาติ
ทำหน้าที่ด้านการบริหาร การศึกษาทุกระดับ การแก้ไขกฎหมายทุกฉบับที่เกี่ยวข้องกับครูให้
สอดคล้องกันและจะต้องมีกฎหมายบัญญัติให้สถาบันวิชาชีพครูออกระเบียบต่าง ๆ ได้
สถาบันวิชาชีพครูควรทำหน้าที่ควบคุมดูแลนโยบายการผลิตครู การใช้ครู การควบคุม
และส่งเสริมวิชาชีพครู

สภาพปัญหา การควบคุมมาตรฐานวิชาชีพครูในปัจจุบันยังขาดระบบที่เหมาะสม และต่อเนื่อง

แนวทาง แนวทางที่ควรนำไปปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ การกำหนดมาตรการเด็ดขาดในการที่จะขจัดการที่ผิดจรรยาบรรณครูอย่างร้ายแรงออกไปเพื่อที่จะได้รับคนดีเข้ามาทำงานแทน การกำหนดให้มีการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู การออกใบอนุญาตนั้นจะต้องอาศัยเกณฑ์มาตรฐานเดียวกัน การจัดตั้งสถาบันวิชาชีพครู เพื่อทำหน้าที่ควบคุมและส่งเสริมวิชาชีพครู และมีระบบการประเมินครูอย่างต่อเนื่อง ถ้าหากไม่มีคุณภาพอาจถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูได้ นอกจากนั้นยังเสนอให้จัดตั้งสถาบันวิชาชีพครู เพื่อทำหน้าที่ควบคุมและส่งเสริมวิชาชีพครู

สภาพปัญหา ขาดเกณฑ์มาตรฐานของครูที่แน่นอน ส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับหน่วยงานใช้ครูเป็นผู้กำหนด

แนวทาง สำหรับแนวทางที่ควรนำไปปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ การกำหนดเกณฑ์มาตรฐานของครูให้ชัดเจน การตรวจสอบคุณวุฒิครูทุก ๆ 3 ปี และออกระเบียบให้ครูพัฒนาตนเองโดยการฝึกอบรมเพิ่มเติมอย่างน้อยปีละครั้ง และการเร่งรัดฝึกอบรมบุคลากรประจำการให้ได้มาตรฐานวิชาชีพโดยเร็วที่สุด

3.2 การส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครู

จากการวิเคราะห์คำถามปลายเปิดและแบบสอบถามเทคนิคเคลฟายพบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นสอดคล้องกัน ดังต่อไปนี้

สภาพปัญหา การส่งเสริมวิชาชีพครูในปัจจุบันขาดการวางนโยบายและแผนงานที่เป็นระบบอย่างต่อเนื่อง

แนวทาง แนวทางที่ควรนำไปปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ การกำหนดนโยบายที่แน่ชัดเกี่ยวกับการส่งเสริมวิชาชีพครูและการเลื่อนวิทยฐานะทางวิชาชีพครู แนวทางที่ควรนำไปปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ การจัดหน่วยงานกลางที่จะรับผิดชอบในการวิจัยและพัฒนาวิชาชีพครู

สภาพปัญหา กระทรวงศึกษาธิการไม่เน้นความสำคัญของวิชาชีพครู

เท่าที่ควร

แนวทาง แนวทางที่ควรนำไปปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการควรเน้นความสำคัญของวิชาชีพครูและกรรมการฝึกหัดครูให้มากกว่าเดิม

สภาพปัญหา สถานภาพทางสังคมของครูยังไม่ดีพอ

แนวทาง แนวทางที่ควรนำไปปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ สถาบันวิชาชีพครูควรรณรงค์ให้สังคมเห็นว่าครูส่วนใหญ่ของชาติเป็นคนดีและมีวิญญูญาณครู และควรเร่งหามาตรการปลูกฝังการดำรงชีวิตของครูให้สามารถอยู่อย่างไม่พุ่มเพื่อหยุนตราเกินฐานะ

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหาและแนวทางการยกระดับวิชาชีพครูตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพครู มีข้อค้นพบที่เป็นประโยชน์หลายประการ ดังนี้

1. สภาพปัญหาและแนวทางการยกระดับวิชาชีพครูด้านการผลิตครู

1.1 การคัดเลือกนักศึกษาครู

จากผลการวิจัย พบว่าการคัดเลือกนักศึกษาครูในปัจจุบันไม่สามารถคัดเลือกบุคคลที่มีสติปัญญาที่มีความสนใจ และตั้งใจจริงมาเป็นครูได้ ทั้งนี้เพราะขาดเครื่องมือวัดผลที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับข้อค้นพบของ เบตเน็ต ที่ได้ทำการศึกษาวิเคราะห์การดำเนินงานของสถาบันผลิตครูในประเทศไทย พบว่า การคัดเลือกนักศึกษาครูของไทย ยังยึดความสามารถทางวิชาการเป็นหลัก ทำให้ได้นักศึกษาครูที่ไม่มี ความตั้งใจเป็นครูอย่างแท้จริง (Bennett 1978: 179 - 184) และสอดคล้องกับการประเมินสภาพการฝึกหัดครูของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติที่กล่าวในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาค่านิยมของการฝึกหัดครูไว้ว่า "เกณฑ์ในการคัดเลือกนักศึกษาครู ยังไม่เหมาะสม ทำให้ไม่สามารถคัดเลือกนักศึกษาที่มีสติปัญญาสูง มีศรัทธา อุทิศตน และ เจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครูเข้ามาศึกษาได้" (อ้างถึงใน คณะอนุกรรมการปฏิรูปการฝึกหัดครู 2526: 149)

ปัญหาดังกล่าวนี้ ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นสอดคล้องกันว่าแนวทางที่ควรนำไปปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ เปิดโอกาสและจูงใจให้บุคคลที่เก่ง มีความสามารถ และมีใจรักวิชาชีพครู เข้าสู่อาชีพครู โดยการให้ทุนการศึกษา พร้อมทั้งประกันการมีงานทำให้ด้วย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเห็นว่า บุคคลที่มีสติปัญญาดีและมีความสามารถดังกล่าวย่อมจะมีโอกาสในการเลือกเรียนต่อสูงกว่าบุคคลอื่น ๆ ซึ่งถึงแม้ว่าจะมีใจรักในวิชาชีพครูและมีบุคลิกภาพเหมาะสมเพียงไร แต่เมื่อเลือกเรียนครูแล้วไม่มีหลักประกันการมีงานทำในอนาคตก็ทำให้ไม่กล้าที่จะเลือกเรียน และมักจะเบนความสนใจไปเรียนสาขาวิชาอื่น ๆ มากกว่า ดังนั้นถ้าสามารถจัดทุนการศึกษาพร้อมทั้งประกันการมีงานทำให้กับบุคคลเหล่านี้ส่วนหนึ่ง วิชาชีพครูก็ย่อมจะได้บุคคลที่มีสติปัญญาดี มีความสามารถเข้ามาสู่วงการวิชาชีพทางหนึ่งด้วย

นอกจากนั้นผู้ทรงคุณวุฒิยังมีความเห็นสอดคล้องกันว่าแนวทางที่ควรนำไปปฏิบัติมากที่สุดที่จะทำให้ได้บุคคลที่มีสติปัญญาดี มีใจรักศรัทธาในวิชาชีพครูเข้าไปเรียนครู โดยเสนอให้จังหวัดคัดเลือกและส่งไปเรียนในสถาบันผลิตครูท้องถิ่นของตน ซึ่งแต่เดิมเราก็เคยมีการคัดเลือกนักศึกษาครูในลักษณะเช่นนี้ แต่ต่อมาการขยายวงการศึกษา กว้างขวางออกไป รัฐบาลผลิตครูไม่ทันตามความต้องการ จึงเร่งผลิตทั้งครูภาคกลางวัน และภาคสมทบ การคัดเลือกแบบเดิมจึงยกเลิกไป ดังนั้นจึง เห็นว่าในปัจจุบันการผลิตครูมีปริมาณมากจนล้นตลาดย่อมที่จะคัดเลือกเฉพาะคนที่มีความเหมาะสมไปเรียนครูได้ ทั้งนี้เพราะความต้องการครูลดลงเป็นจำนวนมาก เมื่อเราลดปริมาณการผลิตครูลง ก็จะสามารถจะวางมาตรการในการคัดเลือกบุคคลที่เหมาะสมเข้าไปเรียนครูได้ สำหรับสถาบันฝึกหัดครูที่มีอยู่เดิมนั้น ตามพระราชบัญญัติวิทยาลัยครูฉบับพุทธศักราช 2527 ได้กำหนดให้วิทยาลัยครูสามารถผลิตนักศึกษาสาขาวิชาอื่น ๆ ควบคู่กับการผลิตนักศึกษาครู ดังนั้นเมื่อสามารถลดปริมาณการรับนักศึกษาครูลง จึงเป็นโอกาสอันดีที่จะสามารถควบคุมคุณภาพของนักศึกษาครูได้โดยไม่มีผลกระทบต่อสถาบันฝึกหัดครูแต่อย่างใด

ข้อเสนอต่อไปของผู้ทรงคุณวุฒิที่เห็นว่าเป็นแนวทางที่ควรนำไปปฏิบัติมากที่สุด อีกประการหนึ่งก็คือ การสร้างเครื่องมือวัดบุคลิกภาพ ความถนัด และทัศนคติเพื่อนำไปใช้ควบคู่กับการวัดความรู้สามัญและวิชาเอก แทนที่จะวัดความรู้พื้นฐานเพียงประการเดียว

ซึ่งเครื่องมือดังกล่าวเมื่อนำไปใช้เพิ่มจากข้อสอบเดิมอันเป็นข้อสอบรวมของมหาวิทยาลัยแล้ว ก็ย่อมจะทำให้สามารถคัดเลือกผู้ที่มีบุคลิกภาพ ความถนัด และทัศนคติที่เหมาะสมกับวิชาชีพครูเพิ่มขึ้นกว่าเดิม และผู้ทรงคุณวุฒิยังมีความเห็นสอดคล้องกันอีกว่าทบวงมหาวิทยาลัยควรพิจารณารับเฉพาะผู้ที่เลือกเรียนคณะครุศาสตร์หรือศึกษาศาสตร์เป็นอันดับ 1 เท่านั้น ทั้งนี้เพื่อที่จะคัดเลือกคนที่มีความตั้งใจจริงไปเป็นครู อีกประการหนึ่งก็ให้คณะครุศาสตร์และศึกษาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยจัดการสอบคัดเลือกนักศึกษาครูเอง ซึ่งทั้งสองแนวทางนี้ผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นว่าเป็นแนวทางที่ควรนำไปปฏิบัติมาก

สำหรับการควบคุมปริมาณและคุณภาพของการผลิตครูนี้ กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นสอดคล้องกันว่า แนวทางที่ควรนำไปปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ ให้รัฐจัดตั้งหน่วยงานกลางเพื่อทำหน้าที่ประสานงานระหว่างฝ่ายผลิตและฝ่ายใช้ครู โดยมีกฎหมายรองรับให้สามารถควบคุมปริมาณและการผลิตครูในแต่ละสาขาวิชา ซึ่งถ้าสามารถตั้งหน่วยงานดังกล่าวนี้สำเร็จปัญหาปริมาณและคุณภาพของครูก็จะลดลงไป

1.2 สถาบันผลิตครู

ผลการวิจัย พบว่าการประสานงานระหว่างสถาบันผลิตครูและหน่วยงานใช้ครูยังไม่ได้ผลเพียงพอ ทำให้ผลิตนักศึกษาครูได้ไม่ตรงกับความต้องการของหน่วยงานใช้ครู ผลการวิจัยข้อนี้สอดคล้องกับ สุภรณ์ จงสืบพันธ์ ที่วิจัยเรื่องการศึกษาการผลิตและการใช้ครูสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษา และ อรวอล บุรณารมย์ ได้วิจัยเรื่องการผลิตและการใช้ครูภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา พบในส่วนที่ตรงกันคือ นโยบายการผลิตครูปริญญาตรีของไทยขาดความเป็นเอกภาพ เพราะแต่ละสถาบันได้รับนโยบายจากหน่วยราชการต่างกัน (สุภรณ์ จงสืบพันธ์ 2522: 130) และ (อรวอล บุรณารมย์ 2522: 138) ดังนั้นจึงสรุปได้ว่านโยบายด้านการผลิตและการใช้ครูนั้นยังไม่สอดคล้องเพราะขาดการประสานงานกัน ซึ่งในเรื่องนี้ผู้ทรงคุณวุฒิก็มีความเห็นสอดคล้องกัน และกล่าวไว้ในส่วนการคัดเลือกนักศึกษาครูแล้วว่าจะต้องมีการจัดตั้งหน่วยงานกลางเพื่อทำหน้าที่ประสานงานระหว่างฝ่ายผลิตและฝ่ายใช้ครูโดยเร็วที่สุด และอีกแนวทางหนึ่งที่ยุ้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นสอดคล้องกันว่าควรนำไปปฏิบัติมากที่สุดก็คือ ควรเพิ่มบทบาทของสถาบันผลิตครูในด้านการให้บริการทางวิชาการแก่สถานศึกษาในจังหวัด เช่น ด้านการ

นิเทศ การผลิตสื่อ อุปกรณ์ต่าง ๆ ให้มากขึ้นกว่าเดิม นอกจากจะเป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาต่าง ๆ โดยตรงแล้ว ยังทำให้ฝ่ายผลิตและฝ่ายใช้ครูได้มีโอกาสประสานงานกันเพิ่มขึ้นด้วย

สภาพปัญหาค่านิสถาบันผลิตครูที่ผู้ทรงคุณวุฒิส่วนใหญ่เห็นว่าเป็นปัญหาสำคัญอีกประการหนึ่งคือ การประสานงานระหว่างสถาบันผลิตครูด้วยกันเองยังมีน้อยมาก ทำให้เกิดปัญหาค่านการผลิตซ้ำ ผลิตเกิน และผลิตขาดในแต่ละสาขาวิชา ซึ่งสอดคล้องกับผลการสัมมนามาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภาที่ไคร่ ระบุปัญหาค่านิสถาบันผลิตครูไว้ดังนี้ " ระบบบริการ บริหาร โครงสร้าง และหลักสูตรการผลิตครูขาดความเป็นเอกภาพ เนื่องจากสถาบันผลิตครูมีหลายสังกัด ทำให้มาตรฐานวิชาชีพครูตกต่ำ " (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา 2523: 25) สำหรับเรื่องนี้ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นสอดคล้องกันและเสนอแนวทางไว้ในส่วนที่เกี่ยวกับการควบคุมมาตรฐานวิชาชีพครู โดยเสนอให้ทบวงมหาวิทยาลัยและกระทรวงศึกษาธิการร่วมกันเป็นกระทรวงการศึกษาแห่งชาติ ทำหน้าที่ค่านการบริหารการศึกษาทุกระดับ ทั้งนี้เพื่อเป็นประโยชน์ในค่านการวางนโยบายการศึกษาของชาติ ซึ่งจะก่อให้เกิดเอกภาพในการบริหารมากขึ้น แม้ว่า จะเป็นแนวทางที่ค่อนข้างจะนำไปปฏิบัติยาก แต่ถ้าผู้บริหารการศึกษาระดับสูงลคทิจิรุมานะ และพร้อมที่จะปฏิบัติหน้าที่เพื่อส่วนรวมแล้ว แนวทางนี้คงเป็นไปได้มาก

(อำไพ สุจริตกุล: สัมภาษณ์)

ค่านการกระจายอัตรากำลังและทรัพยากรในสถาบันผลิตครูแต่ละแห่งก็เช่นเดียวกัน ผู้ทรงคุณวุฒิส่วนใหญ่มีความเห็นว่ายังไม่เหมาะสมเท่าที่ควร ซึ่งตรงกับผลการประเมินสภาพการจัดและการประเมินผลแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (2525 - 2529) ในส่วนปัญหาของสถาบันฝึกหัดครูระบุไว้ว่า " สถาบันบางแห่งมีครูเกิน บางแห่งมีครูขาด มาตรการในการโยกย้ายสับเปลี่ยนครู - อาจารย์ที่เกินจากสถาบันหนึ่งไปยังอีกสถาบันหนึ่งที่ขาดแคลนยังไม่ได้ลคทิจิเท่าที่ควร " (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2529: 22) ดังนั้นผู้ทรงคุณวุฒิจึงเสนอว่าแนวทางที่ควรนำไปปฏิบัติมากที่สุดได้แก่ การกระจายอัตรากำลังและทรัพยากรในสถาบันผลิตครูทุกแห่งให้มีมาตรฐานและคุณภาพเท่าเทียมกันโดยเร็วที่สุด

สำหรับค่านายวิชาผู้สอนในสถาบันผลิตครูนั้น พบว่าอาจารย์ผู้สอนจำนวนมากขาดประสบการณ์ และไม่คอยได้มีโอกาสฝึกฝนอบรมเพิ่มเติมเท่าที่ควร ในเรื่องนี้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เบนเนตต์ ที่ได้วิจัยเกี่ยวกับการวิเคราะห์การดำเนินงานของสถาบันผลิตครูในประเทศไทย พบในส่วนที่เกี่ยวกับอาจารย์ผู้สอนในสถาบันผลิตครูดังนี้ " อาจารย์ผู้สอนในสถาบันผลิตครูของไทยส่วนใหญ่มักไม่ค่อยมีประสบการณ์ในการสอน บางคนไม่ได้เรียนวิชาการศึกษามาก่อนเลย อาจารย์ส่วนใหญ่ถ่ายทอดความรู้จากครูอาจารย์ที่มีแนวคิดเก่า ขาดความสำนึกอันแท้จริงต่อบทบาทใหม่ของตน ในสภาพเช่นนี้ทำให้ยากต่อการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลง (Bennett 1978 179 - 184) และจากการประเมินสภาพการจัดการศึกษาและการประเมินผลแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (2525 - 2529) ในส่วนของการฝึกหัดครูพบว่า " อาจารย์ในสถาบันฝึกหัดครูส่วนใหญ่ยังขาดประสบการณ์ในการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา การสอนนักศึกษาจึงไม่สามารถนำประสบการณ์จริงมาสอนนักศึกษาครูได้ มักสอนตามตำราหรือเน้นภาคทฤษฎีเป็นหลัก " (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2529: 23) ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าจะต้องมีการปรับปรุงและพัฒนาอาจารย์ผู้สอนในสถาบันผลิตครูอีกมาก สำหรับเรื่องนี้ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นสอดคล้องกันว่าแนวทางที่ควรนำไปปฏิบัติมากที่สุดก็คือ ไม่ควรบรรจุผู้ที่เรียนจบปริญญาตรีใหม่ ๆ เข้าเป็นอาจารย์สอนนักศึกษาครูในสถาบันผลิตครูทุกแห่ง และแนวทางที่ควรนำไปปฏิบัติมากที่สุดคือ กำหนดให้อาจารย์ผู้สอนในสถาบันผลิตครูควรมีประสบการณ์ในโรงเรียนประถมหรือมัธยมศึกษามาแล้วไม่ต่ำกว่า 10 ปี แนวทางดังกล่าวนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ จูไรรัตน์ วงษ์พันธักมล ที่ได้วิจัยเรื่องความคิดเห็นของครูโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาในกรุงเทพมหานคร ต่อการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครู พบว่าครูโรงเรียนเอกชนส่วนใหญ่มีความเห็นว่า อาจารย์ผู้สอนในสถาบันผลิตครูควรจะผ่านการสอนในโรงเรียนประถมหรือมัธยมศึกษามาก่อน (จูไรรัตน์ วงษ์พันธักมล 2527: 219) และผลงานวิจัยของ สุมาลี จินทรชลอ ที่ได้วิจัยเรื่องการศึกษาติดตามผลการปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2521 พบว่า โดยส่วนรวมครูมีความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนค่อนข้างน้อย โดยเฉพาะครูในโรงเรียนเอกชน ทั้งนี้เพราะขาดบุคลากรที่จะให้คำปรึกษาแนะนำมากกว่าครูรัฐบาล ดังนั้นปัญหาการเรียน

การสอนดังกล่าว สถาบันผลิตครูน่าจะช่วยเหลือได้ ในการช่วยเหลือนั้นครูมีความเห็นว่า ผู้สอนในสถาบันผลิตครูควรเป็นผู้มีประสบการณ์ที่แท้จริงในการสอนระดับประถมและมัธยมศึกษา เพื่อให้เข้าใจถึงปัญหาและนำไปเป็นแนวทางในการสอนนักศึกษาที่จะออกไปเป็นครูต่อไป (สุมาลี จันทร์ชลอ 2522: 66) จึงอาจกล่าวได้ว่า ประสบการณ์ในโรงเรียนประถมหรือมัธยมศึกษามีส่วนสำคัญต่อการปลูกฝังอบรมนักศึกษาครู เพราะนักศึกษาครูส่วนใหญ่เมื่อจบจากสถาบันผลิตครูออกไปก็จะนำประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ได้รับจากสถาบันผลิตครู ไปใช้ในโรงเรียนประถมหรือมัธยมศึกษาเหล่านั้น ถ้าอาจารย์ผู้สอนในสถาบันผลิตครูไม่มีประสบการณ์แล้วก็จะยอมทำให้การเรียนการสอนในสถาบันผลิตครูไม่สอดคล้องกับสภาพที่จะนำไปใช้ได้จริง

1.3 หลักสูตรและกิจกรรมการผลิตครู

จากผลการวิจัย พบว่าหลักสูตรและกิจกรรมการผลิตครูในปัจจุบัน ยังคงค่อนข้างล้าสมัยและไม่สอดคล้องกับความต้องการของสังคม ดังนั้นผู้ทรงคุณวุฒิจึงมีความเห็นสอดคล้องกันว่าแนวทางที่ควรนำไปปฏิบัติมากที่สุดคือ หลักสูตรจะต้องได้มาจากการสำรวจความต้องการและไต่ถามการทดลองและประเมินมาแล้วก่อนนำไปใช้และควรมีการพัฒนาหลักสูตรผลิตครูให้มีลักษณะบูรณาการ ยืดหยุ่น และเหมาะสมกับการพัฒนาประเทศและการเปลี่ยนแปลงในอนาคต ถ้าเราจะพิจารณาถึงสภาพการเปลี่ยนแปลงด้านหลักสูตรการเรียนการสอนที่ผ่านมา จะเห็นได้ว่าเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรใหม่เมื่อไรมักจะประสบปัญหาเกี่ยวกับบุคลากรขาดความรู้ ความเข้าใจจนไม่สามารถที่จะจัดการเรียนการสอนได้ตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ ครู - อาจารย์ต้องกลับไปอบรมหลักสูตรใหม่จึงจะสอนได้ตามวัตถุประสงค์ ซึ่งเป็นการสิ้นเปลืองเวลาและงบประมาณเป็นอย่างมาก ถ้าสถาบันผลิตครูสามารถจัดหลักสูตรให้มีลักษณะบูรณาการ ยืดหยุ่นแล้วก็จะทำให้นักศึกษาครูที่จบออกไปรู้จักวิธีการในการปรับความรู้ความสามารถของคนให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงได้

สำหรับสภาพปัญหาด้านการจัดประสบการณ์วิชาชีพอันเป็นส่วนสำคัญในการจัดหลักสูตรการผลิตครูนั้น ผลการวิจัยพบว่า หลักสูตรในปัจจุบันยังเน้นพื้นฐานทางวิชาการมากกว่าเน้นกระบวนการฝึกวิชาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับผลการประเมินสภาพการจัดการศึกษาและการประเมินผลแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (2525 - 2529)

ไ้ระบบเกี่ยวกับปัญหาการจักระบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของกรมการฝึกหัดครูไว้ว่า " การจักระบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูยังไม่ดีเท่าที่ควร โดยเฉพาะในด้านการประสานงานระหว่างสถาบันผลิตครูกับสถานฝึกปฏิบัติอันได้แก่ โรงเรียนต่าง ๆ และการวางระบบการฝึกปฏิบัติวิชาชีพครูให้แก่ศึกษาคครูเป็นขั้นตอนต่อเนื่องตลอดระยะเวลาที่นักศึกษากำลังศึกษาตามหลักสูตรยังไม่ดีเท่าที่ควร " (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2529: 22) จึงพอสรุปไ้ว่าการจักระบบการฝึกวิชาชีพให้แก่ศึกษาคครูยังไม่เหมาะสมนัก ดังนั้นผู้ทรงคุณวุฒิจึงมีความเห็นสอดคล้องกันว่า แนวทางที่ควรนำไปปฏิบัติมากที่สุดคือ การจัให้มีการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูอย่างสม่ำเสมอตามลำดับขั้นตอนเป็นระยะ ๆ และสถาบันผลิตครูควรจะหาทางร่วมมือกับโรงเรียนผู้้ใช้ครูเพื่อวางแผนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาคครู จากการสัมภาษณ์ นายพน ัญชัน ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ ไ้ให้ทัศนะเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูว่า การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูนั้นจะต้องกระทำต่อเนื่องเป็นลำดับขั้นตอนดังนี้ (พน ัญชัน : สัมภาษณ์)

ขั้นที่ 1 เริ่มฝึกการสังเกตการสอนในโรงเรียนประถม - มัธยมศึกษาต่าง ๆ เพื่อให้มีประสบการณ์ตรง

ขั้นที่ 2 ขั้นทดลองปฏิบัติเริ่มจากการเป็นผู้ช่วยครูประจำชั้น ช่วยทำสื่อการสอน ฯลฯ

ขั้นที่ 3 ขั้นทดลองปฏิบัติที่เข้มข้นขึ้น เช่น การตรวจงาน การทำสมุดบัญชีเรียกชื่อ

ขั้นที่ 4 ขั้นปฏิบัติการสอนภายใต้การนิเทศของอาจารย์

แนวคิดดังกล่าวนี้สอดคล้องกับผลสัมมนาเรื่องการปฏิรูปการฝึกหัดครูตามโครงการพัฒนาศึกษาอาเซียนที่ เสนอรูปแบบของการจักระบบการฝึกวิชาชีพครูในอนาคตไว้ว่า " การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ควรเพิ่มตั้งแต่ปีที่ 1 และต่อเนื่องกันไปจนถึงปีสุดท้าย " (คณะกรรมการปฏิรูปการฝึกหัดครู 2526: 16) ซึ่งสามารถจะนำไปปรับปรุงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูได้ ถ้าสถาบันผลิตครูและโรงเรียนผู้้ใช้ครูสามารถประสานงาน

เกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพและร่วมมือกันแก้ไขปัญหาค้าง ๆ ตลอดจนได้มีโอกาสวางแผนและจัดระบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพแก่นักศึกษาคณะครูย่อมจะทำให้เกิดประโยชน์ร่วมกันทั้งสองฝ่าย

นอกจากนั้นผู้ทรงคุณวุฒิส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าสภาพปัญหาสำคัญอีกประการหนึ่งได้แก่ การปลุกฝังค่านิยม จริยธรรม ความรับผิดชอบให้แก่ศึกษาคณะครูยังน้อยเกินไป ดังนั้นผู้ทรงคุณวุฒิจึงมีความเห็นสอดคล้องกันว่าแนวทางที่ควรนำไปปฏิบัติมากคือการกำหนดหลักสูตรให้เน้นค่านิยม จริยธรรม ความรับผิดชอบมากกว่าเน้นเนื้อหาวิชาการ ซึ่งอาจจะเป็นเพราะผู้ทรงคุณวุฒิเห็นความสำคัญของการประพฤติปฏิบัติตนของครูมากกว่าค่านิยม เนื่องจากเห็นว่าผู้ที่เป็นคนยึดมั่นที่จะปลุกฝังให้เยาวชนของชาติได้ดีกว่าผู้ที่สละค่านิยม อายาก็ตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิอีกเกือบครึ่งหนึ่งที่มีความเห็นว่าจะเน้นค่านิยม จริยธรรม ความรับผิดชอบเท่าเทียมกับการเน้นเนื้อหาวิชาการ ซึ่งหมายความว่าหลักสูตรจะต้องสร้างศึกษาคณะครูให้มีคุณธรรม จริยธรรม ความรับผิดชอบ และในขณะเดียวกันก็ต้องให้มีความรู้ด้านเนื้อหาวิชาการเป็นอย่างดีจึงจะสามารถปลุกฝังเยาวชนของชาติให้เป็นพลเมืองดีในอนาคต

2. สภาพปัญหาและแนวทางการยกระดับวิชาชีพครูด้านการใช้ครู

2.1 การคัดเลือกและสรรหามุคคลเข้าสู่อาชีพครู

จากผลการวิจัยพบว่า วิธีการคัดเลือกและสรรหามุคคลเข้าสู่อาชีพครูในปัจจุบันยังไม่เหมาะสม ผู้ที่ไม่เคยเรียนวิชาชีพครูมาก่อนเลยก็สามารถเข้าเป็นครูได้สำหรับเรื่องนี้มีผู้กล่าวถึงกันมาก อาทิ ชุนทอง ภูผิวเคื่อน (2526: 21 - 22) ได้กล่าวว่า " ข้อเท็จจริงที่เราเห็นอยู่ในปัจจุบันคือคนที่มีวุฒิทางครูสั่งงาน เรียนจบมาแต่ไม่ได้เป็นครู ในโอกาสเดียวกันสังคมไทยก็รับเอาคนที่ไม่มีความรู้ทางครูเข้าไปเป็นครู เมื่อเป็นเช่นนี้จะทำให้คุณภาพการจัดการศึกษาคือขึ้นได้อย่างไร" และ นาวิ รังสิวารักษ์ (2527: 23) ได้กล่าวถึงการคัดเลือกและสรรหามุคคลเข้าสู่อาชีพครูว่า " การคัดเลือกบุคคลเข้ามาประกอบอาชีพครูยังไม่มีมาตรฐานที่ชัดเจน มิได้กำหนดพื้นฐานขั้นต่ำไว้จึงดูเหมือนว่าใคร ๆ ก็มาประกอบอาชีพครูได้นับว่าปัญหาดังกล่าวนี้น่าสนใจของบุคคลในวงการศึกษาย่างกว้างขวาง ดังนั้นผู้ทรงคุณวุฒิ

จึงมีความเห็นสอดคล้องกันเสนอแนวทางที่ควรนำไปปฏิบัติมากที่สุดคือ การกำหนดให้บุคคลที่จะเป็นครูผ่านการอบรมด้านวิชาชีพครูเสียก่อน ในเรื่องนี้ถ้าเราพิจารณาถึงความจำเป็นในปัจจุบันจะเห็นได้ว่าการเปลี่ยนหลักสูตรใหม่ในระดับประถมและมัธยมศึกษาที่ได้กำหนดให้มีหลักสูตรกลุ่มวิชาการงานพื้นฐานอาชีพ ทำให้เกิดความต้องการครูด้านวิชาชีพเพิ่มขึ้น จึงมีผลให้ผู้ที่ไม่เคยเรียนวิชาชีพครูเข้าสู่อาชีพครูเป็นจำนวนมาก ถ้ามีการกำหนดคุณสมบัติของผู้สมัครสอบคัดเลือกว่าจะต้องผ่านการอบรมวิชาชีพครูมาก่อนก็จะทำให้เกิดปัญหาตามมาได้ อย่างไรก็ตามคณะกรรมการประสานงานกรมการฝึกหัดครูได้ให้ความเห็นเรื่องวุฒิของครูที่จะสอนในระดับประถมศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษาตามหลักสูตรฉบับพุทธศักราช 2521 ไว้ดังนี้ " ถ้าหน่วยงานใดจำเป็นต้องรับบุคคลที่ไม่มีวุฒิทางครู ก็ต้องมีเงื่อนไขว่าจะต้องเรียนหรืออบรมวิชาชีพครูเพิ่มเติมอย่างน้อย 17 หน่วยกิต หรือ 1 ภาคเรียน (อ้างถึงในจันทร์ ชุมเมืองบัก 2527: 41) ทั้งนี้ได้กำหนดรายละเอียดของวิชาพื้นฐาน 17 หน่วยกิตไว้ ดังนี้

พื้นฐานการศึกษา (วิชาชีพครู)	2	หน่วยกิต
จิตวิทยาการศึกษา	2	หน่วยกิต
หลักการสอนและการเตรียมประสบการณ์ภาคปฏิบัติ	3	หน่วยกิต
วิชาเฉพาะ	2	หน่วยกิต
การประเมินผลและการสร้างแบบทดสอบ	2	หน่วยกิต
เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา	2	หน่วยกิต
เลือกเรียนวิชาอื่น ๆ อีก	4	หน่วยกิต

การอบรมครูที่ไม่มีวุฒิทางการศึกษานี้อยู่ในโครงการพิเศษของคุรุสภาเรียกว่าโครงการ N.T.R. (Non - Traditional Roles of Teachers) ซึ่งนับว่าโครงการดังกล่าวนี้ สามารถจะช่วยแก้ปัญหาเกี่ยวกับครูที่ไม่มีวุฒิทางครูได้และเหมาะสมกับสภาพความจำเป็นในปัจจุบันมากที่สุด

สภาพปัญหาที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ ผู้ทรงคุณวุฒิส่วนใหญ่มีความเห็นว่าการเครื่องมือในการคัดเลือกขาดประสิทธิภาพไม่สามารถวัดได้ตรงตามความต้องการของ

ผู้ใช้ครู สำหรับเรื่องนี้ ดร.กมล สุกประเสริฐ ใ้กล่าวว่า " การสอบเข้าไม่ใช่วิธีที่จะทำให้คนเป็นครูที่ดี เพราะมักมีความผิดพลาดคลาดเคลื่อนในการทำข้อสอบเขียนข้อสอบไม่ตรงเป้าหมายที่จะวัด ผิดพลาดในเรื่องการตรวจและมีข่าวเรื่องคอร์รัปชันเหล่านี้เป็นปัญหาของการสอบโดยไม่คุประวัติเดิม " (กมล สุกประเสริฐ 2526: 13) จากผลการวิจัย ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นสอดคล้องกันว่าแนวทางที่ควรนำไปปฏิบัติมากที่สุดได้แก่ การสร้างเครื่องมือวัดความถนัด บุคลิกภาพ ทักษะและความสนใจของผู้ที่จะเป็นครู และอีกแนวทางหนึ่งที่น่านำไปปฏิบัติมากที่สุดได้แก่ กำหนดให้มีการพิจารณาภูมิหลังและผลงานในขณะที่เป็นนักศึกษาครูประกอบด้วย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการพิจารณาภูมิหลังและผลงานในขณะที่เป็นนักศึกษาครูนั้นจะเป็นข้อมูลสำคัญที่จะทำให้การคัดเลือกและสรรหาบุคคลเข้าสู่วิชาชีพครูรัดกุมขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันบุคคลที่เรียนจบวิชาชีพครูมีจำนวนมาก ถ้าเรามีมาตรการในการคัดเลือกที่ดีก็ย่อมจะทำให้เราสามารถคัดเลือกบุคคลเข้ามาสู่วงการวิชาชีพครูได้อย่างเหมาะสมยิ่งขึ้น

2.2 การมอบหมายหน้าที่การงาน

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจุบันการกระจายอัตรากำลังครูยังไม่เหมาะสมซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมชาย ชูชาติ ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การใช้ครูในระดับมัธยมศึกษา พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนใหญ่ประสบปัญหาที่มีครูไม่เพียงพอ ครูมีความสามารถไม่ตรงกับวิชาที่สอนและครูไม่ชอบสอนในบางวิชา (สมชาย ชูชาติ 2520: 37) ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นสอดคล้องกันว่าแนวทางที่ควรนำไปปฏิบัติมากที่สุดคือการโยกย้ายครูที่มีอยู่แล้วไปสอนให้ใกล้ชิดส่วนเสมอกันในแต่ละท้องถิ่น โดยคำนึงถึงสาขาวิชาที่ทำการสอน ถ้าเราพิจารณาจากสภาพการณ์ที่เป็นอยู่ในขณะนี้จะเห็นได้ว่าครูส่วนใหญ่จะไม่ค่อยชอบสอนในท้องถิ่นทุรกันดาร ทำให้อัตรากำลังไปล้นเกินอยู่ตามโรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดเล็กก็ขาดแคลนครูอย่างนี้เรื่อยมา เป็นปัญหาที่ค้างค้ำมานานจนยากที่จะแก้ไข ซึ่งถ้าเราสามารถนำแนวทางดังกล่าวนี้ไปปฏิบัติ โดยออกกระเชียบและสั่งการให้ครูย้ายสถานศึกษาได้ตามความเหมาะสมเหมือนระบบทหาร คำรวจแล้ว ก็คงจะทำให้การกระจายอัตรากำลังครูเหมาะสมยิ่งขึ้น

สภาพปัญหาสำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ มีการมอบหมายงานในลักษณะที่ครูออกไปทำงานพิเศษภายนอกโรงเรียนอยู่เสมอ และผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนวทางให้ลดงานพิเศษต่าง ๆ ของครูลงเพื่อครูจะได้มีเวลาเตรียมการสอนให้มากยิ่งขึ้น งานพิเศษต่าง ๆ ของครูนั้น ได้แก่ กิจกรรมที่นอกเหนือจากการเรียนการสอน เช่น การเป็นวิทยากรภายนอกโรงเรียน การพัฒนาท้องถิ่น ฯลฯ อีกทั้งงานพิเศษภายในโรงเรียน เช่น งานธุรการ งานบริการ งานปกครอง ฯลฯ การที่ครูต้องทำงานต่าง ๆ เหล่านี้ในเวลาเดียวกันอาจทำให้การสอนของครูไม่มีประสิทธิภาพอย่างเต็มที่เพราะมีเวลาเตรียมการสอนน้อย เมื่องานในโรงเรียนเป็นอย่างนี้ครูก็ไม่สามารถหลีกเลี่ยงจากงานดังกล่าวได้ ดังนั้นจึงควรจะได้บรรจุบุคคลอื่น ๆ เข้าทำงานด้านธุรการ บริการในโรงเรียน เพื่อทำหน้าที่แทนครูในลักษณะเช่นเดียวกับวิทยาลัย มหาวิทยาลัย โดยจัดสรรอัตราบรรจุให้ใกล้เคียงกับอัตราครูแล้ว งานบางอย่างก็จะไม่เกิดการซ้ำซ้อน และครูอาจารย์จะได้มีเวลาในการปฏิบัติหน้าที่หลักคือ การสอน การฆรมนักเรียนได้มากขึ้น

นอกจากนั้นยังพบว่า ผู้บังคับบัญชามอบหมายงานไม่ตรงกับความสามารถของครู ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่าแนวทางที่ควรนำไปปฏิบัติมากที่สุดคือ ก่อนที่ผู้บังคับบัญชาจะมอบหมายหน้าที่การงานให้แก่ครูนั้น ควรจะได้สอบถามความสนใจและความสามารถในการทำงานต่าง ๆ ของครูเสียก่อน เพื่อที่จะได้นำมาจัดอันดับและใช้เป็นข้อมูลในการมอบหมายหน้าที่การงานให้แก่ครูได้ส่วนหนึ่ง แม้ว่าอาจจะไม่ตรงกับความต้องการ และความสามารถของครูทุกคน ก็คงจะเป็นประโยชน์ต่อครูส่วนใหญ่อยู่บ้าง

สำหรับปัญหาที่เกี่ยวกับตัวครูเองผู้ทรงคุณวุฒิส่วนใหญ่มีความเห็นว่าครูมักไม่ค่อยนำความรู้และวิธีการต่าง ๆ ที่เรียนมาไปใช้เมื่อสอนจริง ๆ และผู้ทรงคุณวุฒิเสนอว่าแนวทางที่ควรนำไปปฏิบัติมากที่สุดคือ การคัดเลือกครูที่มีความสามารถทางการสอนทำหน้าที่ในการนิเทศครูที่บรรจุใหม่ นับว่าเป็นแนวทางที่น่าจะนำไปปฏิบัติอย่างยิ่ง ผู้วิจัยมีความเห็นว่าถ้าผู้บริหารโรงเรียนเน้นความสำคัญด้านการใช้เทคนิคการสอนและส่งผลต่อการพิจารณาความดีความชอบของครูด้วยแล้วก็จะอาจทำให้ครูกระตือรือร้นเกี่ยวกับการปรับปรุงวิธีการสอนของตนมากขึ้น ผลก็คือคุณภาพของการเรียนการสอนก็จะดีขึ้นตามมานับเป็นประโยชน์ต่อนักเรียนโดยตรง

2.3 ค่าตอบแทนการทำงาน สวัสดิการ และการพัฒนาครู

ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัญหาที่สำคัญคือครูมักไม่ค่อยมีโอกาสทำงานเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับครูต่างโรงเรียนมากนัก จึงทำให้ไม่ค่อยกระตือรือร้นในการพัฒนาตนเองเท่าที่ควร และผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นสอดคล้องกันว่าแนวทางที่ควรนำไปปฏิบัติมากที่สุดเกี่ยวกับเรื่องนี้ก็คือ การให้ครูได้มีโอกาสทำงานเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับเพื่อนครูในโรงเรียนอื่น ๆ อย่างน้อยปีละครั้ง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเห็นว่าครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนเพียงแห่งเดียวโดยไม่ค่อยมีโอกาสพบเห็นว่าโรงเรียนแห่งอื่นเขาพัฒนาอย่างไรกันบ้าง ก็ย่อมไม่เกิดความคิดสร้างสรรค์ที่จะพัฒนาตนเอง แต่ถ้าสามารถจัดให้ครูได้มีโอกาสทำงานและแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับเพื่อนครูในโรงเรียนอื่นบ้างก็คงจะทำให้ครูเกิดความคิดกระตือรือร้นที่จะนำเอาความคิดใหม่ ๆ ที่ตนเห็นว่าดีและเหมาะสมไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงและพัฒนาหน้าที่การงานของตนได้ (บุญถึง แน่นหนา: สัมภาษณ์)

สำหรับค่าน่าตอบแทนการทำงานและสวัสดิการครูนั้น ผลการวิจัยพบว่า การจัดระบบการขึ้นเงินเดือนครูในปัจจุบันยังไม่เหมาะสม และผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นสอดคล้องกันว่า แนวทางที่ควรนำไปปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ การปรับปรุงระบบการขึ้นเงินเดือนครูเสียใหม่ โดยพิจารณาให้วิชาชีพครูเป็นหลักสำคัญในการพัฒนาประเทศ อย่างไรก็ตามผู้ทรงคุณวุฒิบางท่านก็มีความคิดเห็นขัดแย้งกับเรื่องนี้ โดยให้เหตุผลต่างกันไป อาทิ ศาสตราจารย์ ดร. กอ สวัสดิพิพาณิชย์ แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมว่า "งานครูเป็นงานที่มีเกียรติ ครูจะต้องมีความเสียสละสูง การที่ครูจะเรียกร้องค่าตอบแทนการทำงานมากจนเกินไปนั้นเป็นการไม่สมควร" (กอ สวัสดิพิพาณิชย์: สัมภาษณ์) ความคิดเห็นสอดคล้องกับผู้ทรงคุณวุฒิท่านอื่น ๆ ที่กล่าวว่า เงินเดือนและค่าตอบแทนการทำงานของครูตามระเบียบของกระทรวงการคลังในปัจจุบันก็พอสมควรอยู่แล้ว ครูไม่ควรจะขออภิสิทธิ์อื่น ซึ่งเป็นการไม่สมควร ดังนั้นจะเห็นว่าเรื่องค่าตอบแทนการทำงานนี้ ผู้ทรงคุณวุฒิแต่ละท่านจะมีความคิดเห็นต่างกันไป ซึ่งถ้าเราจะพิจารณาความคิดเห็นรวม ๆ แล้ว ผู้ทรงคุณวุฒิส่วนใหญ่มีความเห็นว่าค่าตอบแทนการทำงาน สวัสดิการ และการพัฒนาครูยังไม่ดีนัก ซึ่งถ้าจะพิจารณาแล้วการปรับเงินเดือนและสวัสดิการของครูให้สูงกว่าข้าราชการอื่น ๆ โดยที่ระยะเวลาการฝึกอบรมทางวิชาชีพเท่าเทียมกัน คงไม่สามารถทำได้ นอกจากจะขยายระยะเวลาการฝึกอบรมวิชาชีพครูเพิ่มขึ้นเท่านั้น

3. สภาพปัญหาและแนวทางการยกระดับวิชาชีพครูด้านการควบคุมและส่งเสริมวิชาชีพครู

3.1 การควบคุมมาตรฐานวิชาชีพครู

จากผลการวิจัยพบว่า ชาติหน่วยงานที่จะทำหน้าที่ควบคุมมาตรฐานวิชาชีพครูโดยตรง จึงทำให้ไม่สามารถติดตามและประเมินผลครูอย่างจริงจังได้ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับ นพคุณ เคนพรม (2524: 267) ที่ได้วิจัยเรื่อง ทิศนะของครูประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีต่อการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครู พบว่า ปัจจุบันอาชีพครูยังไม่ได้รับการส่งเสริมให้ปฏิบัติกันอย่างวิชาชีพชั้นสูงอื่น ๆ เช่น ยังไม่ได้รับการควบคุมกันอย่างจริงจัง และจัดตั้งสถาบันวิชาชีพเพื่อทำหน้าที่ควบคุมและส่งเสริมผู้ประกอบวิชาชีพ สำหรับในด้านสถาบันวิชาชีพนี้เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการยกระดับวิชาชีพครู ดังเช่น จักรพันธ์ กวดกิจการ (2526: 19) ได้กล่าวว่า " การที่จะยกระดับวิชาชีพครูนั้นจะต้องปรับปรุงสถาบันวิชาชีพ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญของวิชาชีพชั้นสูง เพราะเป็นศูนย์รวมการประสานงาน ส่งเสริม พัฒนา และควบคุมให้วิชาชีพมีระดับมาตรฐานคืออยู่เสมอ " ซึ่งถ้าเราจะพิจารณาจากเป้าหมายของสถาบันวิชาชีพครูแล้วจะเห็นว่า " ครูสภา " อาจถือได้ว่าเป็นสถาบันวิชาชีพที่สำคัญที่สุดของประเทศไทย ในปัจจุบัน เพราะครูสภาได้พยายามจัดกิจกรรมส่งเสริมด้านสวัสดิการและพัฒนาความรู้ความสามารถของผู้ประกอบวิชาชีพครูอย่างกว้างขวางและสม่ำเสมอมาช้านาน แต่ครูสภายังไม่มีอำนาจตามกฎหมายในด้านควบคุมมาตรฐานของผู้ประกอบวิชาชีพ ทั้งนี้เพราะพระราชบัญญัติครูฉบับพุทธศักราช 2488 ไม่ได้ระบุอำนาจหน้าที่ของครูสภาได้อย่างชัดเจน เพียงแต่กำหนดไว้กว้าง ๆ เท่านั้นว่าครูทุกคนจะต้องเป็นสมาชิกครูสภา และต้องชำระค่าบำรุงให้แก่ครูสภา แต่ไม่ได้ระบุบทลงโทษไว้ทำให้ครูสภาไม่มีอำนาจตามกฎหมายที่จะออกระเบียบควบคุมผู้ประกอบวิชาชีพได้ อย่างไรก็ตามถ้าหากว่าพระราชบัญญัติครูฉบับใหม่ผ่านการพิจารณาและประกาศใช้อย่างเป็นทางการ ครูสภาจะมีอำนาจในการบริหารงานด้านวิชาชีพครูเพิ่มขึ้นและสามารถทำหน้าที่ควบคุมมาตรฐานวิชาชีพของครูได้สมบูรณ์กว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

สำหรับผลการวิจัยที่น่าสังเกตอีกประการหนึ่ง ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นไม่สอดคล้องกันในเรื่องเกี่ยวกับการปรับครุสภาเป็นสถาบันวิชาชีพครูอิสระ ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิส่วนหนึ่งได้ให้เหตุผลว่าการปรับครุสภาให้เป็นสถาบันวิชาชีพอิสระนั้น ครุสภาจะทำหน้าที่เป็นตัวแทนครูได้อย่างเต็มที่ แต่มีผู้ทรงคุณวุฒิบางท่านได้ให้เหตุผลว่าเป็นการทำไค้ยาก เพราะครุสภาผูกพันกับกระทรวงศึกษาธิการมาช้านาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเห็นว่า การที่จะปรับครุสภาเป็นอิสระนั้นจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างใหม่เสียทั้งหมด

นอกจากปัญหาค้านสถาบันวิชาชีพครูแล้วยังมีปัญหาเกี่ยวกับระบบต่าง ๆ ในการบริหารงานด้วย จึงพอสรุปได้ว่าการควบคุมมาตรฐานวิชาชีพครูนั้นยังต้องมีการปรับปรุงอีกมาก

ผลการวิจัยเกี่ยวกับการควบคุมมาตรฐานวิชาชีพครู ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นสอดคล้องกันว่ามีแนวทางที่ควรนำไปปฏิบัติมากที่สุดอยู่หลายประการ ดังนี้

- การรวมทบวงมหาวิทยาลัย และกระทรวงศึกษาธิการให้เป็นกระทรวงการศึกษาแห่งชาติ ทำหน้าที่ด้านการบริหารการศึกษาทุกระดับ อันจะเป็นประโยชน์ในการควบคุมดูแลครูให้อยู่ในสังกัดเดียวกัน มีนโยบายและทิศทางในการทำงานที่สอดคล้องกันมากขึ้น

- การแก้ไขกฎหมายทุกฉบับที่เกี่ยวกับครูให้สอดคล้องกัน จากการสัมภาษณ์ นายเสมอ นาคพงษ์ รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ได้กล่าวถึงระเบียบประเพณีครูของแต่ละหน่วยงานว่า หน่วยงานใช้ครูแต่ละแห่งจะกำหนดระเบียบของตนขึ้นมา เพื่อให้ครูในสังกัดได้ปฏิบัติตามระเบียบนั้น ๆ เมื่อมีการแก้ไขระเบียบฉบับใดก็ควรจะได้ปรับให้ระเบียบข้อบังคับทุกฉบับสอดคล้องกัน เพื่อที่จะให้แนวปฏิบัติเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน (เสมอ นาคพงษ์: สัมภาษณ์)

- การกำหนดมาตรการกีดขาดในการที่จะขจัดครูที่ผิดจรรยาบรรณครูอย่างร้ายแรงออกไปเพื่อที่จะได้รับคนดีเข้ามาทำงานแทน จากการสัมภาษณ์ศาสตราจารย์ อำไพ สุจริตกุล กล่าวว่า ครูที่เลวก็เหมือนกับน้ำเสีย ถ้าเราไม่ขจัดน้ำเสียทิ้งไป

น้ำเสียเหล่านั้นก็ยอมพาให้น้ำที่บริสุทธิ์สะอาดเน่าเสียตามไปด้วย (อำไพ สุจริตกุล: สัมภาษณ์) ผลการวิจัยข้อนี้เป็นแนวทางที่กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นสอดคล้องกันว่า เป็นแนวทางที่ควรนำไปปฏิบัติมากที่สุด และมีความซับซ้อนสูงที่สุดในจำนวนแบบสอบถาม ทั้ง 76 ข้อ แสดงให้เห็นว่ามาตรการการลงโทษครูที่ทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงในปัจจุบัน ยังไม่เด็ดขาดเพียงพอ ปัญหาเหล่านี้ทำให้ชื่อเสียงและความศรัทธาต่อวิชาชีพครูเสื่อมถอยลง

- การกำหนดให้มีการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู โดยระบุระดับชั้น และวิชาเฉพาะของครูแต่ละคน การออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูนี้จะต้องอาศัยเกณฑ์มาตรฐานอันเดียวกัน โดยสถาบันผลิตครูต่าง ๆ ควรได้ร่วมกันกำหนดเกณฑ์มาตรฐานของครูและต้องมีระบบการประเมินครูอย่างต่อเนื่อง หากไม่มีคุณภาพอาจถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูได้ ในเรื่องเกี่ยวกับการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูนี้เป็นที่กล่าวขวัญกันอย่างกว้างขวาง นับตั้งแต่คุรุสภาได้จัดการสัมมนามาตรฐานวิชาชีพครู เมื่อปี 2523 (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา 2523) คุรุสภาจึงได้ดำเนินการตั้งกองมาตรฐานวิชาชีพขึ้นใหม่เพื่อดำเนินการเกี่ยวกับการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู และขณะนี้กำลังอยู่ในระหว่างดำเนินการ จึงนับว่าความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่ สอดคล้องกับงานที่คุรุสภากำลังดำเนินการอยู่ โดยคุรุสภาได้ส่งเสริมให้มีการวิจัยความคิดเห็นของบุคคลฝ่ายต่าง ๆ เกี่ยวกับการดำเนินงานของคุรุสภาอยู่บ้างพอควร อาทิ ผลงานวิจัยของ นพคุณ เคนพรม พบว่าครูประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความเห็นอยู่ในเกณฑ์เห็นด้วยในการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู (นพคุณ เคนพรม 2524: 71 - 72) บุญเหลือ พูลทอง พบว่าครูส่วนใหญ่มีความเห็นว่าควรมีการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู (บุญเหลือ พูลทอง 2525: จ) นุกูล ตันริยงค์ พบว่า ครูประถมศึกษาสังกัดกรุงเพมหานครมีความเห็นด้วยกับการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู (นุกูล ตันริยงค์: 100 - 103) จึงพอสรุปได้ว่า ความคิดเห็นของครูส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู สำหรับแนวคิดเกี่ยวกับการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูนี้ ในประเทศต่าง ๆ ได้ดำเนินการมานานแล้ว เช่น สหรัฐอเมริกา อังกฤษ ญี่ปุ่น เกาหลี ฯลฯ ซึ่งแต่ละประเทศก็ได้กำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับใบอนุญาตต่างกันออกไป เช่น ประเทศญี่ปุ่น และเกาหลีต่างมีข้อกำหนดไว้ว่า

ผู้ที่ประกอบวิชาชีพครูไคนั้นจะต้องรับใบอนุญาตให้สอนในระดับชั้นต่าง ๆ และถ้าหากว่าจะมีการโยกย้ายสับเปลี่ยนสถานที่สอนจะต้องมีการสอบเพื่อรับใบอนุญาตให้สอนในจังหวัดนั้น ๆ ให้ได้ก่อน (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา 2522: 69 - 72, 110) นับว่าแนวทางค่านการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูนี้ เป็นแนวทางที่สามารถควบคุมมาตรฐานวิชาชีพครูที่ดีแนวทางหนึ่ง

- ควรมีสถาบันวิชาชีพครูหรือองค์กรวิชาชีพครูทำหน้าที่ตามกฎหมายในการควบคุมนโยบาย การผลิต การใช้ การควบคุมและส่งเสริมวิชาชีพครู ซึ่งถ้าเราพิจารณาจะเห็นว่าในปัจจุบันองค์กรวิชาชีพครูที่สำคัญที่สุดในเวลานี้คือ คุรุสภา (สุรพันธ์ ช่างรงค์กิจการ: ม.ป.ป.: 2) แต่พระราชบัญญัติครู พ.ศ.2488 ก็ไม่ได้ระบุอำนาจคุรุสภาดำเนินการแต่อย่างใด เพียงแต่กำหนดกว้าง ๆ เอาไว้ว่าครูต้องเป็นสมาชิกคุรุสภาเท่านั้น (จรรยา มิสินทร์ 2523:2) เมื่อเป็นเช่นนี้คุรุสภาจึงไม่มีอำนาจดำเนินการควบคุมและส่งเสริมวิชาชีพครูได้อย่างเต็มที่ ซึ่งขณะนี้คุรุสภาได้ยกร่างพระราชบัญญัติครูฉบับใหม่ และกำลังอยู่ในระหว่างการเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎร ถ้าพระราชบัญญัติครูฉบับนี้ผ่านก็จะทำให้คุรุสภามีอำนาจตามกฎหมายอย่างแท้จริง (จรรยา มิสินทร์: สัมภาษณ์) นอกจากนั้นคุรุสภายังได้จัดตั้งศูนย์สมาคมวิชาชีพครู (Center for Organization of The Teaching Profession) เรียกชื่อย่อว่า ศ.ส.ว.ค. (C.O.T.P.) มีวัตถุประสงค์และหน้าที่ต่อไปนี้ (จันทร์ ชุมเมืองปัก 2526: 10)

1. เพื่อเป็นศูนย์กลางสมาชิกคุรุสภาในฐานะผู้ประกอบวิชาชีพครูด้วยกัน
2. เพื่อเผยแพร่เอกสารข่าวสารวิชาการแก่สมาชิก
3. เพื่อเป็นสื่อระหว่างสมาคม ชมรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพครู ทั้งในและต่างประเทศ
4. เพื่อเป็นผู้ประสานงานในโอกาสที่มีการประชุมสัมมนาระหว่างชาติ หรือและนานาชาติ
5. ศูนย์สมาคมนี้ไม่เกี่ยวข้องกับการเมือง

นับว่าแนวทางที่ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นควรวางนำไปปฏิบัติมากที่สุดนั้น สอดคล้องกับงานของคุรุสภาที่กำลังดำเนินการอยู่ในขณะนี้

ผลการวิจัยที่น่าสังเกตอีกประการหนึ่งก็คือ ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่าปัจจุบัน ยังไม่มีเกณฑ์มาตรฐานของครูที่แน่นอนส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับหน่วยงานใช้ครูเป็นผู้กำหนด จากปัญหาดังกล่าว ถ้าเราพิจารณาจากสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันจะเห็นได้ว่ามาตรฐานความรู้ของครูยังห่างไกลกันมาก ครูที่สอนในประเทศไทยมีตั้งแต่วุฒิ ม.3, ม.6 จนกระทั่งถึงวุฒิสูงสุดคือปริญญาตรี โท เอก โดยเฉพาะครูโรงเรียนเอกชนมีวุฒิค่ามาก ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นสอดคล้องว่าแนวทางที่ควรวางนำไปปฏิบัติมากที่สุดคือ สถาบันผลิตครูควรจะได้ร่วมกันกำหนดเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูและเร่งรัดการฝึกอบรมบุคลากรประจำการให้ได้มาตรฐานวิชาชีพโดยเร็วที่สุด

3.2 การส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครู

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจุบันการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครูยังขาดการวางนโยบายและแผนงานที่เป็นระบบอย่างต่อเนื่อง เป้าหมายการส่งเสริมวิชาชีพครูยังไม่แน่ชัด ถ้าเราพิจารณาตามสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน แม้ว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ได้จัดให้มีการส่งเสริมและพัฒนาวิชาชีพครูอยู่เป็นอันมาก แต่ส่วนใหญ่มักจะคำนึงถึงแต่การจัดฝึกอบรมความรู้ทางวิชาการ การเพิ่มวุฒิ ฯลฯ แต่ทิศทางการส่งเสริมวิชาชีพครูก็ไม่ได้กำหนดนโยบายไว้เด่นชัดนัก คงจะเป็นผลมาจากการขาดหน่วยงานกลางที่มีอำนาจอย่างแท้จริงในการบริหารและส่งเสริมวิชาชีพครู ซึ่งถ้ามีการจัดตั้งสถาบันวิชาชีพหรือองค์กรวิชาชีพตามกฎหมายขึ้นมาแล้วระบบการส่งเสริมวิชาชีพครูคงทำได้กว้างขวางและครอบคลุมมากกว่านี้

ผลการวิจัยข้อหนึ่งของผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นสอดคล้องกันว่าเป็นแนวทางที่ควรวางนำไปปฏิบัติมากที่สุดคือ การรณรงค์ให้สังคมเห็นว่าครูส่วนใหญ่ของชาติเป็นคนดีและมีวิญญานครู ซึ่งแนวทางนี้สอดคล้องกับนโยบายด้านวิชาชีพครูของคุรุสภาข้อ 5. ที่ระบุไว้ดังนี้ (อ้างถึงใน จรุง มิลินทร์ 2527: 23)

5. คุรุสภาจะดำเนินการให้มีการยกย่องเกียรติคุณอาชีพครูให้สูงเด่นในสายตาของมหาชน โดยรณรงค์และดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เป็นต้นว่าส่งเสริมให้

ครูปฏิบัติตนอยู่ในศีลธรรมจรรยา ให้เป็นตัวอย่างให้ศิษย์ได้เคารพยกย่องครูและบูรพาจารย์ ยกย่องครูผู้มีปฏิบัตินดีคน ส่งเสริมให้ครูได้เสียสละแก่งสังคมและเป็นผู้นำ คำนึงกิจกรรมส่งเสริมศีลธรรมคุณธรรม "

ผลการวิจัยที่น่าสนใจอีกประการหนึ่งคือ กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่าแนวทางที่ควรนำไปปฏิบัติมากที่สุดคือ การปลุกฝังการดำรงชีวิตของครูให้สามารถอยู่ได้อย่างไม่พุ่มเพื่อหยุดทราเกินฐานะ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสภาพความเจริญทางเศรษฐกิจ สังคม และวิทยาการเทคโนโลยีเป็นไปในลักษณะฉับพลันรวดเร็วมาก ซึ่งสร้างความจำเป็นใหม่ สร้างความต้องการใหม่ สร้างความหิวกระหายใหม่ เพราะฉะนั้นระบบเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยีจึงมีผลกระทบต่อกำนิยม ความรู้สึกนึกคิดและความต้องการ (เอกวิทย์ ณ ถลาง 2526: 2) เมื่อครูมีความต้องเพิ่มขึ้นจึงทำให้ทำตัวหยุดทราพุ่มเพื่อเกินฐานะของคน จึงเกิดภาวะหนี้สินอันมีผลกระทบต่ประสิทธิภาพในการทำงานโดยตรง นับว่าถ้ามีมาตรการในการเร่งปลุกฝังการดำรงชีวิตของครูเสียใหม่แล้วคงจะทำให้ลดปัญหาดังกล่าวลงได้

ข้อเสนอแนะ

เมื่อพิจารณาจากผลการวิจัยประกอบการศึกษาและสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มเติม ผู้วิจัยมีความเห็นว่าแนวทางในการยกระดับวิชาชีพครู ซึ่งน่าจะเป็นไปได้มาก มีดังต่อไปนี้

1. แนวทางในการคัดเลือกนักศึกษาครู

จากผลการวิจัยซึ่งพบว่า ปัจจุบันการคัดเลือกนักศึกษาครูยังไม่เหมาะสมอยู่หลายประการ ดังนั้นผู้วิจัยเห็นว่าควรจัดระบบการคัดเลือกนักศึกษาครู ออกเป็น 2 ระบบ คือ

1. ระบบการสอบคัดเลือก จะต้องใช้ทั้งเครื่องมือที่วัดความรู้ คำนี้อหาวิชา และเครื่องมือที่วัดทัศนคติ บุคลิกภาพ ความถนัด และความสนใจในการเป็นครู อีกทั้งจะต้องพิจารณาเฉพาะผู้ที่เลือกคณะครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ไม่เกินอันดับที่ 3 เท่านั้น หรือถ้าเป็นไปได้ก็ให้คณะครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยจัดสอบคัดเลือกนักศึกษาครูเอง

2. ระบบการสรรหา ได้แก่ การกันโควตาพิเศษสำหรับบุคคลที่ทางจังหวัดคัดเลือกโดยผ่านการคัดเลือกจากโรงเรียนอีกครั้งหนึ่ง บุคคลที่ได้รับการคัดเลือกนี้จะได้รับทุนการศึกษาพร้อมการประกันการมีงานทำ การสรรหาระบบนี้จะต้องกระทำด้วยความสุจริตอย่างแท้จริง

นอกจากนี้จะต้องมีการควบคุมด้านปริมาณการผลิตให้โดยล โดยจัดตั้งหน่วยงานกลางเพื่อทำหน้าที่ประสานงานระหว่างฝ่ายผลิตและฝ่ายใช้ครู ซึ่งหน่วยงานดังกล่าวนี้จะต้องมีกฎหมายรองรับให้สามารถควบคุมปริมาณและการผลิตครูในแต่ละสาขาวิชาได้

2. แนวทางเกี่ยวกับสถาบันผลิตครู

1. จากผลการวิจัยพบว่า ปัจจุบันสถาบันผลิตครูจำนวนมากและกระจายอยู่หลายสังกัดมากเกินไป ผู้วิจัยมีความเห็นเช่นเดียวกับผู้ทรงคุณวุฒิในการที่จะเสนอแนะให้รวมทบวงมหาวิทยาลัยและกระทรวงศึกษาธิการ เป็นกระทรวงการศึกษาแห่งชาติ และทำหน้าที่คานการบริหารการศึกษาทุกระดับ ซึ่งจะทำให้นโยบายคานการบริหารการศึกษามีเอกภาพมากยิ่งขึ้น

2. ผู้วิจัยมีความเห็นสอดคล้องกับผู้ทรงคุณวุฒิในเรื่องที่เสนอแนะว่าอาจารย์ผู้สอนในสถาบันผลิตครูจำเป็นจะต้องมีประสบการณ์จากโรงเรียนประถม-มัธยมมาก่อน ดังนั้นจึงเป็นการไม่สมควรอย่างยิ่งที่จะรับบรรจุผู้ที่สำเร็จการศึกษาใหม่ ๆ โดยไม่เคยผ่านการสอนมาก่อนเลยเข้าเป็นอาจารย์ในสถาบันผลิตครู

3. มหาวิทยาลัยเปิดควรที่จะงดหรือลดการผลิตนักศึกษาคูขึ้นมาใหม่ แต่เปลี่ยนบทบาทเป็นการพัฒนาครูประจำการแทน

3. แนวทางเกี่ยวกับการกำหนดหลักสูตรและกิจกรรม

1. จากผลการวิจัยพบว่า หลักสูตรและกิจกรรมการผลิตครูในปัจจุบันยังไม่ทันสมัยและไม่สอดคล้องกับความต้องการของสังคม ผู้วิจัยมีความเห็นสอดคล้องกับผู้ทรงคุณวุฒิที่เสนอว่าควรจะได้มีการพัฒนาหลักสูตรผลิตครูเสียใหม่ให้มีลักษณะบูรณาการ ยืดหยุ่นและสอดคล้องกับการพัฒนาประเทศและการเปลี่ยนแปลงในอนาคต

ซึ่งหลักสูตรดังกล่าวจะต้องมีการสำรวจความต้องการของผู้ใช้หลักสูตร และได้ทำการทดลองประเมินมาแล้วก่อนนำไปใช้

2. การจัดประสบการณ์วิชาชีพแก่นักศึกษาคณะนั้น จะต้องปรับปรุงใหม่โดยให้นักศึกษามีโอกาสฝึกเป็นขั้นตอน และสม่ำเสมอทุกปี อาจจะทำให้ภาระของครูอาจารย์ในสถาบันผลิตครูเพิ่มขึ้นบ้าง แต่ถ้ามีการวางแผนงานร่วมกันกับโรงเรียน ผู้ใช้ครูอย่างเป็นระบบแล้วก็จะสามารถทำให้ประสิทธิภาพของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาเพิ่มขึ้นได้

4. แนวทางเกี่ยวกับการคัดเลือกและสรรหาบุคคลเพื่อเข้าสู่อาชีพครู

เมื่อพิจารณาจากสภาพความเป็นจริงในปัจจุบันที่มีผู้จบสาขาครูลงงานเป็นอันมาก ผู้วิจัยมีความเห็นว่าถ้าเราได้พัฒนาระบบการคัดเลือกได้เหมาะสมแล้ว เราคงจะได้ครูที่เก่ง มีความสามารถและมีความเหมาะสมมากกว่าที่เป็นอยู่ จากผลงานวิจัยที่พบ ผู้วิจัยมีความเห็นเกี่ยวกับแนวทางการคัดเลือกและสรรหาบุคคลเพื่อเข้าสู่อาชีพครู ดังนี้

1. กำหนดคุณสมบัติของผู้ที่จะมีสิทธิสอบคัดเลือกเข้าเป็นครูว่าจะต้องได้รับการอบรมด้านวิชาชีพครูเสียก่อน นอกจากว่าหน่วยงานผู้ใช้ครูมีความจำเป็นที่จะต้องบรรจุครูที่จบจากสาขาอื่น ก็ควรออกระเบียบให้เข้ารับการอบรมวิชาชีพครูเพิ่มเติม ในขณะที่กำลังอยู่ในระหว่างทดลองปฏิบัติราชการ โดยมีเงื่อนไขว่าจะบรรจุเป็นครูก็ต่อเมื่อได้รับการอบรมวิชาชีพครูเรียบร้อยแล้ว

2. เพิ่มข้อสอบคัดเลือกครูจากข้อสอบวัดความรู้สามัญและวิชาเอก โดยการใช้เครื่องมือวัดทัศนคติ บุคลิกภาพ ความสนใจ และความถนัดที่จะเป็นครู พร้อมทั้งพิจารณาภูมิหลัง และผลงานในขณะที่เป็นนักศึกษาคณะประกอบด้วย

3. จัดสรรอัตราบรรจุสำหรับผู้ที่ได้รับทุนการศึกษาให้สามารถบรรจุได้โดยไม่ต้องมีการสอบคัดเลือก และอัตราเหล่านี้ควรจัดไว้เฉพาะโรงเรียนในท้องถิ่นชนบทและถ้าเป็นไปได้ควรจะมีสัญญาว่าจะไม่โยกย้ายสถานที่ทำงานภายในระยะเวลาหนึ่ง

5. แนวทางเกี่ยวกับการมอบหมายหน้าที่การงานครู

จากผลการวิจัยพบว่า การมอบหมายหน้าที่การงานให้แก่ครูนั้นยังมีข้อที่
น่าแก้ไขปรับปรุงอีกหลายประการ ผู้วิจัยขอเสนอแนะ ดังนี้

1. เพื่อให้การกระจายอัตรากำลังของครูเหมาะสม ควรจะได้
โยกย้ายครูที่มีอยู่แล้วไปสอนให้ใกล้ชิดส่วนเสมอกันในแต่ละท้องถิ่น
2. ควรจัดให้มีการนิเทศครูที่บรรจุใหม่ โดยจัดให้ครูที่สอนดี
มีความสามารถด้านการงานทำหน้าที่นิเทศ
3. จากผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารยังมอบหมายงานไม่ตรงกับ
ความสามารถของครู จึงขอเสนอแนะว่า น่าจะมีการออกแบบสอบถามในโรงเรียน
โดยให้ครูเลือกอันดับการงานตามความสามารถและความสนใจ และจัดการมอบหมาย
หน้าที่การงานให้แก่ครู เท่าที่จะสามารถทำได้ยั้งดีที่สุด
4. จากสภาพปัจจุบันที่งานของครูค่อนข้างมากเกินไปนั้น ผู้วิจัย
มีความเห็นอย่างเดียวกันกับผู้ทรงคุณวุฒิที่ว่า ควรจะลดงานพิเศษต่าง ๆ ของครูลงโดย
การจัดอัตราบรรจุเจ้าหน้าที่ธุรการแทนการบรรจุครู เพื่อครูจะได้ทำหน้าที่หลักคือ
งานสอนงานฝึกอบรมนักเรียนให้มากขึ้น เพราะถ้ามีงานหลายอย่างก็จะเกิดความซ้ำซ้อน
และสับสนได้

6. แนวทางเกี่ยวกับค่าตอบแทนการทำงานสวัสดิการครู และการพัฒนาครู

จากผลการวิจัยพบว่า ในสภาพปัจจุบันการกำหนดค่าตอบแทนการทำงาน
ของครูยังไม่เหมาะสมเท่าที่ควร ตลอดจนการจัดสวัสดิการครูก็ยังไม่ทั่วถึง ผู้ทรงคุณวุฒิ
ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับแนวทางค่าน้อยอยู่หลายประการ แนวทางที่ผู้วิจัยเห็นว่ามีความ
เป็นไปได้มาก ได้แก่

1. รัฐควรจัดระบบการขึ้นเงินเดือนครูให้เหมาะสมโดยการ
พิจารณาให้วิชาชีพครูเป็นวิชาชีพหลักสำคัญวิชาชีพหนึ่งในการพัฒนาประเทศ เนื่องจาก
เป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของชาติ

2. สวัสดิการที่ควรจัดให้แก่ครูอย่างทั่วถึงค้ำที่พักอาศัย ซึ่งอาจจะจัดระบบเช่าซื้อราคาถูกลง หรือร่วมมือกับเอกชน รัฐวิสาหกิจ ในการสร้างบ้านพัก ใกล้กับบริเวณโรงเรียนให้ครูได้เช่า ซื้อ หรือเช่าซื้อ จะช่วยลดปัญหาค้ำนการเค้นทางได้มาก

3. ควรพัฒนาครู โดยการให้ครูได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับเพื่อนครูอย่างน้อยปีละครั้ง ซึ่งจะช่วยให้ครูได้นำประสบการณ์ที่ได้รับของตนไปปรับปรุงการทำงานของตนได้

7. แนวทางค้ำนการควบคุมมาตรฐานวิชาชีพครู

จากสภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน และผลการวิจัยพบว่า การควบคุมวิชาชีพครูยังไม่เป็นระบบอย่างค้ำเนื่องเท่าที่ควร ค้ำนั้นผู้วิจัยจึงขอนำความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิมาเสนอแนะแนวทางเกี่ยวกับควบคุมมาตรฐานวิชาชีพครู ค้ำนี้

1. การกำหนดมาตรการเค้คชาคในการที่จะขจัดครูที่ผิดจรรยาบรรณครูอย่างร้ายแรงออกไป เพื่อที่จะได้มีอัตราว่างบรรจุคนที่เหมาะสมกว่าเข้ามาเป็นครูแทน ซึ่งจะค้ำให้ครูมีความยำเกรงค้ำระเบียบวินัยมากขึ้น

2. เร่งรัดค้ำกอบรมบุคคลากรให้ค้ำมาตรฐานวิชาชีพโดยเร็วที่สุด อาจจะใช้วิธีส่งผู้ที่ไม่เคยค้ำกอบรมนาน ๆ ไปค้ำกอบรมใหม่ ซึ่งจะค้ำต้องมีการประสานงานกับสถาบันผลิตครูค้ำต่าง ๆ ในการเปิดหลักสูตรอบรมให้สอดคล้องค้ำกับการนำไปใช้ปฏิบัติค้ำงานอย่างแท้จริง

3. ควรค้ำไขกฎหมายทุกฉบับที่เกี่ยวกับครูให้สอดคล้องกัน เพื่อที่จะให้ค้ำแนวการปฏิบัติค้ำงานครูเป็นอันหนึ่งอันค้ำเกี่ยวกัน

4. กำหนดให้ค้ำมีการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูโดยการระบุระดับชั้นที่อนุญาตให้สอน มีการประเมินครูอย่างค้ำเนื่อง ถ้าหากพบว่าไม่มีคุณภาพก็อาจจะถอนใบอนุญาตได้ เมื่อถูกถอนใบอนุญาตแล้วก็จะไม่มีสิทธิที่จะสอนค้ำอีก

5. นักการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพครูควรจะรวมตัวกันเพื่อจัดตั้งสถาบันวิชาชีพครูที่เป็นอิสระและมีพลังเพียงพอที่จะทำหน้าที่ควบคุมมาตรฐานวิชาชีพครู ตลอดจนเสนอแนะคำแนะนำแก่รัฐบาลได้ และหากว่าต้องการให้ครูสภาเป็นสถาบันวิชาชีพครูระดับชาติโดยสมบูรณ์ ก็ควรที่จะปรับปรุงโครงสร้างของครูสภาให้มีกลไกที่เป็นอิสระมากกว่าที่เป็นอยู่โดยเร็วที่สุดเพื่อที่ครูสภาจะได้เป็นศูนย์กลางรวมทั้งในด้านการบริหาร การประสานงาน ตลอดจนการพัฒนา ส่งเสริม และควบคุมให้วิชาชีพครูมีมาตรฐานอยู่เสมอ

8. แนวทางด้านการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครู

จากผลการวิจัยพบว่า การส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครูมีแนวทางที่ควรนำไปปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

1. ควรมีการกำหนดนโยบายที่แน่ชัดเกี่ยวกับการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครู โดยกระทรวงศึกษาธิการควรจะเน้นความสำคัญของวิชาชีพครูให้มากกว่าที่เป็นอยู่
2. เพื่อสร้างภาพพจน์เกี่ยวกับตัวครู สถาบันวิชาชีพครูหรือองค์กรวิชาชีพครูควรจะรณรงค์ให้สังคมเห็นว่าครูส่วนใหญ่ของชาติเป็นคนดีและมีวิญญานครู
3. จากสภาพปัจจุบันมีความเจริญทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ทำให้ครูคืนวันที่จะใช้ชีวิตอย่างสะดวกสบายหรูหราและฟุ่มเฟือย ดังนั้นควรจะต้องเร่งหามาตรการปลูกฝังการดำรงชีวิตของครูให้สามารถอยู่อย่างไม่หรูหราฟุ่มเฟือยจนเกินไป

จากข้อเสนอแนะดังกล่าว ผู้วิจัยหวังว่าคงจะเป็นแนวทางสำหรับหน่วยงานและบุคลากรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพครู จะได้นำไปใช้ประโยชน์ในการยกระดับวิชาชีพครูให้เป็นวิชาชีพชั้นสูงต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรจะได้มีการวิจัยเพื่อหารูปแบบในการดำเนินงานเพื่อพัฒนาองค์กรหรือสถาบันวิชาชีพครูในประเทศไทย
2. ควรจะทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแนวโน้มของการผลิตและการใช้ครูในประเทศไทย เพื่อเป็นประโยชน์ด้านการวางแผนและนโยบายการผลิตและการใช้ครูให้สอดคล้องกัน